EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 5. 2023
COM(2023) 616 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Luxemburska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2023

{SWD(2023) 616 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Luxemburska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2023

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra prispieva k obnove hospodárstva, sociálnemu zotaveniu a k vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bol aktualizovaný 30. júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 22. novembra 2022 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2023[4], čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2023. Európska rada 23. marca 2023 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 22. novembra 2022 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2023, v ktorej Luxembursko určila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Luxemburska na rok 2023. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 16. mája 2023, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2023, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 13. marca 2023.

(3) Hoci hospodárstva EÚ vykazujú pozoruhodnú odolnosť, geopolitický kontext má na ne naďalej negatívny vplyv. Keďže EÚ odhodlane stojí po boku Ukrajiny, program hospodárskej a sociálnej politiky EÚ sa zameriava na zmierňovanie negatívneho vplyvu energetických šokov v krátkodobom horizonte, a to tak v prípade zraniteľných domácností, ako aj v prípade spoločností, pričom sa zároveň snaží nepoľavovať v úsilí o dosiahnutie zelenej a digitálnej transformácie, podpore udržateľného a inkluzívneho rastu, zabezpečovaní makroekonomickej stability a zvyšovaní odolnosti v strednodobom horizonte. Zároveň sa intenzívne zameriava aj na zvyšovanie konkurencieschopnosti a produktivity EÚ.

(4) Komisia 1. februára 2023 vydala oznámenie o *Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti*[5], ktorý má posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ a podporiť rýchly prechod ku klimatickej neutralite. Plán je doplnkom k úsiliu prebiehajúcemu v rámci Európskej zelenej dohody a plánu REPowerEU. Jeho cieľom je poskytnúť priaznivejšie prostredie na zvyšovanie výrobnej kapacity EÚ pre emisne neutrálne technológie a výrobky, ktoré sú potrebné na splnenie ambicióznych cieľov EÚ v oblasti klímy, a zároveň zabezpečiť prístup k relevantným kritickým surovinám, a to aj diverzifikáciou získavania zdrojov, riadnym využívaním geologických zdrojov v členských štátoch a maximalizáciou miery recyklácie surovín. Plán spočíva na štyroch pilieroch, ktorými sú predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie, urýchľovanie prístupu k finančným prostriedkom, zlepšovanie zručností a otvorený obchod v záujme vybudovania odolnejších dodávateľských reťazcov. Komisia 16. marca 2023 vydala aj oznámenie s názvom *Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030*[6], ktorého štruktúra je založená na deviatich vzájomne sa posilňujúcich faktoroch s cieľom dopracovať sa k regulačnému rámcu, ktorý by povzbudzoval rast. V oznámení sa stanovujú politické priority zamerané na aktívne zabezpečovanie štrukturálnych zlepšení, dobre cielených investícií a regulačných opatrení pre dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Ďalej uvedené odporúčania pomáhajú riešiť tieto priority.

(5) V roku 2023 pokračuje európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík vo svojom vývoji, kopírujúc pri tom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020 a 2022 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(6) Cieľom nariadenia o pláne REPowerEU[7], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je čo najskôr ukončiť závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Prispeje sa tým k energetickej bezpečnosti a diverzifikácii dodávok energie do EÚ a zároveň sa zvýši miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Nariadenie umožňuje členským štátom pridať do svojich národných plánov obnovy a odolnosti novú kapitolu venovanú REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU. Pomôžu aj posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ, ako sa uvádza v Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti, a prispejú k plneniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa energetiky, ktoré boli pre členské štáty vydané v roku 2022 a prípadne v roku 2023. Nariadením o pláne REPowerEU sa zavádza nová kategória nenávratnej finančnej podpory, ktorú majú členské štáty k dispozícii na financovanie nových reforiem a investícií súvisiacich s energetikou v rámci svojich plánov obnovy a odolnosti.

(7) Komisia 8. marca 2023 prijala oznámenie, ktoré obsahuje usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2024. Jeho cieľom je podporiť členské štáty pri vypracúvaní programov stability, resp. konvergenčných programov, a tým posilniť koordináciu politík[8]. Komisia pripomenula, že všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa koncom roka 2023 deaktivuje. Vyzvala na prijatie fiškálnych politík v rokoch 2023 – 2024, ktoré zabezpečia strednodobú udržateľnosť dlhovej služby a zároveň udržateľným spôsobom zvýšia potenciálny rast. Členské štáty boli vyzvané, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch na rok 2023 stanovili, ako vo svojich fiškálnych plánoch zabezpečia dodržiavanie referenčnej hodnoty pre deficit na úrovni 3 % HDP, ako aj realistické a nepretržité znižovanie dlhu, resp. jeho udržanie na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte. Komisia vyzvala členské štáty, aby postupne zrušili vnútroštátne fiškálne opatrenia zavedené na ochranu domácností a podnikov pred energetickým cenovým šokom, pričom začnú najmenej cielenými opatreniami. Zároveň uviedla, že ak by v dôsledku obnovených tlakov na ceny energie bolo potrebné predĺžiť podporné opatrenia, členské štáty by takéto opatrenia mali zacieliť na zraniteľné domácnosti a podniky oveľa lepšie než v minulosti. Komisia navrhla, aby fiškálne odporúčania boli kvantifikované a diferencované a aby boli formulované na základe čistých primárnych výdavkov, ako to navrhuje vo svojom oznámení o usmerneniach pre reformu rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ[9]. Odporučila, aby všetky členské štáty pokračovali v ochrane investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečili účinné

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

[9] COM(2022) 583 final.

využívanie finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, a to najmä v prospech cieľov zelenej a digitálnej transformácie a odolnosti. Komisia uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite, a to na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami.

(8) Komisia 26. apríla 2023 predložila legislatívne návrhy na zavedenie komplexnej reformy pravidiel EÚ týkajúcich sa správy hospodárskych záležitostí. Hlavným cieľom návrhov je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Ich účelom je poskytnúť členským štátom väčšiu kontrolu nad tým, ako koncipujú svoje strednodobé plány, pričom zavádzajú prísnejší režim presadzovania pravidiel s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty plnili záväzky, ktoré prijali vo svojich strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch. Cieľom je dokončiť túto legislatívnu prácu v roku 2023.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Luxembursko predložilo Komisii 21. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 13. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Luxemburska[10]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Luxembursko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Luxembursko predložilo 28. apríla 2023 svoj národný program reforiem na rok 2023 a 27. apríla 2023 svoj program stability na rok 2023 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2023 zohľadňujú aj polročné správy Luxemburska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 24. mája 2023 uverejnila správu o Luxembursku na rok 2023[11]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Luxembursko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2022, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Luxemburska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Luxemburska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti s Luxemburskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 24. mája 2023[12]. Dospela

[10] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Luxemburska (ST 10155/21; ST 10155/21 ADD 1).

[11] SWD(2023) 616 final.

[12] SWD(2023) 638 final.

k záveru, že v Luxembursku neexistujú makroekonomické nerovnováhy. Konkrétne sa v poslednom čase prehĺbili zraniteľné miesta súvisiace s vysokými cenami bývania a vysokým dlhom domácností, ale celkovo sa zdá, že zatiaľ sú obmedzené a v strednodobom horizonte sa očakáva ich zmiernenie. Vplyvom silného populačného rastu, ktorý sprevádzali rastúce hypotekárne úvery stimulované fiškálnou podporou, vzrástol dopyt po bývaní, pričom ponuka bola obmedzená v dôsledku nedostatku pozemkov dostupných na výstavbu a špekulatívneho skupovania pozemkov. Čoraz väčší rozdiel medzi dopytom po bývaní a ponukou bývania mal za následok výrazný nárast cien bývania, zvýšenie rizík nadhodnotenia cien bývania a zhoršenie jeho cenovej dostupnosti. Na konci roka 2022 sa ceny bývania citeľne znížili a počet transakcií s nehnuteľnosťami prudko poklesol, keďže zvýšenie úrokových sadzieb viedlo k obratu na trhu. Neočakáva sa však prudká korekcia cien bývania, keďže príjmy sú stabilné a nedostatočná ponuka bude podľa očakávaní naďalej pretrvávať. Dlh domácností je veľmi vysoký, pokiaľ ide o disponibilný príjem, a zvyšoval sa aj napriek tomu, že objem pôžičiek sa na konci roka 2022 do istej miery znížil. Finančné aktíva domácností sú takisto značné, zadlženosť sa zvyšuje smerom k vyšším úrovniam príjmu a majetku a bankový sektor je zdravý, čo celkovo zmierňuje makrofinančné riziká. K zvýšeniu ponuky bývania, a to aj prostredníctvom ponuky cenovo dostupného a sociálneho bývania určeného pre osoby, ktoré najviac potrebujú pomoc, môže prispieť ďalšie politické úsilie vrátane zrýchlenia a priorizácie prijímania a vykonávania nedávnych opatrení, ako sú periodické dane na zvýšenie ponuky stavebných pozemkov, v kombinácii s prebiehajúcou reformou územného plánovania. Zlepšiť možno aj efektívnosť trhu s nájomným bývaním. Okrem toho by sa znížením odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov, ktorá sa nedávno podstatne zvýšila, znížili aj fiškálne stimuly požičiavania finančných prostriedkov, ktoré prispieva k vysokým cenám bývania.

(13) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[13], sa prebytok verejných financií Luxemburska znížil z 0,7 % HDP v roku 2021 na 0,2 % HDP v roku 2022, zatiaľ čo verejný dlh mierne vzrástol z 24,5 % HDP na konci roku 2021 na 24,6 % HDP na konci roku 2022.

(14) Saldo verejných financií ovplyvnili opatrenia fiškálnej politiky prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V roku 2022 takéto opatrenia znižujúce príjmy zahŕňali zníženie daní na výrobky s cieľom znížiť spotrebiteľské ceny benzínu, nafty a vykurovacích olejov o 7,5 centa na liter; pričom medzi dané opatrenia zvyšujúce výdavky patrilo zavedenie daňových úverov na energie[14], pomoc spoločnostiam postihnutým zvyšovaním cien energií a obmedzenie zvyšovania cien zemného plynu. Komisia odhaduje, že čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia v roku 2022 predstavovali 0,5 % HDP. Saldo verejných financií bolo ovplyvnené aj rozpočtovými nákladmi na dočasnú ochranu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa v roku 2022 odhadujú na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasné núdzové opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 zároveň klesli z 0,8 % HDP v roku 2021 na 0,1 % HDP v roku 2022.

[13] Eurostat – Euro ukazovatele 47/2023, 21. 4. 2023.

[14] Platené daňové úvery môžu presahovať výšku daňovej povinnosti a mať vplyv ako na nedaňovníkov, tak aj na daňovníkov, preto sa v národných účtoch (ESA 2010, články 20.167 a 20.168) klasifikujú ako výdavky.

(15) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Luxembursko[15] v roku 2022 uskutočňovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

(16) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[16] v roku 2022 podporné, a to na úrovni –0,9 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Luxembursko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,1 % HDP (0,1 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky[17]. Luxembursko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,3 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 0,5 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Subvencie, iné bežné výdavky a medzispotreba zároveň prispeli (0,3 % HDP) aj k rastu čistých primárnych bežných výdavkov. Luxembursko teda dostatočne nekontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov. Významný expanzívny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol iba čiastočne spôsobený opatreniami na riešenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie a nákladmi na poskytovanie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny.

(17) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy uvedené v programe stability, je na rok 2023 a na nasledujúce obdobie priaznivý. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2023 zvýši o 2,4 % a v roku 2024 o 3,8 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 1,6 % v roku 2023 a 2,4 % v roku 2024, a to najmä v dôsledku nižších príspevkov čistého vývozu v roku 2023 a domáceho dopytu v roku 2024 k rastu[18].

(18) Vláda vo svojom programe stability na rok 2023 očakáva, že saldo verejných financií sa v roku 2023 zníži na pomer deficitu 1,5 % HDP. Zhoršenie v roku 2023 je najmä dôsledkom dodatočných opatrení na podporu domácností a príjmov podnikov

---

15 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 16.2021, s. 73).

16 Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení) okrem dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom. Podrobnejšie informácie sú uvedené v rámčeku 1 v tabuľkách týkajúcich sa fiškálnej štatistiky.

17 Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP v dôsledku zníženia v položke Ostatné kapitálové transfery, čo súvisí najmä s postupným zrušením podpory podnikov a pomoci na obnovu v súvislosti s pandémiou COVID-19 (*Fond obnovy a solidarity pre podniky*).

18 V prípade nominálneho HDP je situácia trochu iná; v programe stability sa predpokladá rast nominálneho HDP na úrovni 4,7 % v roku 2023 a 6,0 % v roku 2024, zatiaľ čo v prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá vyššia miera 7,1 % v roku 2023 a porovnateľná miera 5,9 % v roku 2024.

vzhľadom na vysoké ceny energií a infláciu. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zvýši z 24,6 % na konci roku 2022 na 26,1 % na konci roku 2023. V prognóze Komisie z jari 2023 sa na rok 2023 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 1,7 % HDP. Je to viac ako deficit predpokladaný v programe stability podľa prognózy Komisie, a to najmä v dôsledku o niečo nižších daňových príjmov. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s mierne nižším pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 25,9 % na konci roku 2023. Rozdiel je najmä dôsledkom vyššieho rastu nominálneho HDP v roku 2023 podľa prognózy Komisie.

(19) Saldo verejných financií v roku 2023 budú podľa očakávaní naďalej ovplyvňovať opatrenia prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. Tieto opatrenia pozostávajú z opatrení predĺžených z roka 2022 (najmä obmedzenie zvyšovania cien zemného plynu subvencovaním nákladov domácností na energie a sieťových poplatkov, stabilizovanie cien elektriny prostredníctvom subvencií pre domácnosti a opatrenia na podporu podnikov) a nových opatrení, ako sú subvencie pre dodávky tepla prostredníctvom centralizovaných sietí a veľké obytné jednotky, ako aj subvencie na podporu vlastnej spotreby fotovoltickej elektriny zo strany spoločností. V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladajú v roku 2023 čisté rozpočtové náklady na podporné opatrenia na úrovni 1,1 % HDP[19]. Niektoré opatrenia v roku 2023 nie sú zamerané na najzraniteľnejšie domácnosti alebo firmy, pričom väčšina opatrení plne nevysiela cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti. V dôsledku toho sa v prognóze Komisie z jari 2023 výška cielených podporných opatrení, ktorú možno zohľadniť pri posudzovaní dodržiavania fiškálneho odporúčania na rok 2023, odhaduje na 0,6 % HDP v roku 2023 (v porovnaní s 0,4 % HDP v roku 2022).

(20) Rada 12. júla 2022 odporučila[20] Luxembursku, aby prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[21], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Luxembursko by malo byť pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

(21) V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–1,5 % HDP), pričom v roku 2022 boli zámery fiškálnej politiky expanzívne (–0,9 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,3 percentuálneho bodu. To zahŕňa

---

19 Tento údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

20 Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Luxemburska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 128).

21 Na základe prognózy Komisie z jari 2023 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Luxemburska, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 7,8 %.

zvýšenie nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,3 % HDP. Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je teda len čiastočne spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je okrem iných faktorov spôsobený aj sociálnymi dávkami inými ako vecnými dávkami, subvenciami na necielené energetické opatrenia, trvalým zvyšovaním miezd vo verejnom sektore, jednorazovým príspevkom do rozpočtu EÚ a znížením sadzieb DPH. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 0,2 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Luxembursko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov[22]. Krajina plánuje financovať verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako je elektrifikácia verejnej dopravy, posilnenie električkovej a železničnej siete, klimatický a energetický fond na podporu obstarávania fotovoltických panelov, digitalizácia verejných služieb a bezpečnosť digitálnej komunikácie (kvantová technológia), ktoré sa čiastočne financujú z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a ďalších fondov EÚ.

(22) Podľa programu stability sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2024 zvýši na úroveň 1,7 % HDP. V zvýšení v roku 2024 sa premieta predovšetkým rozšírenie opatrení podpory na ochranu príjmov domácností a podnikov pred účinkami prudkého zvýšenia inflácie. V programe sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa koncom roka 2024 zvýši na 27,5 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2023 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2024 na úrovni 1,5 % HDP. Je nižší ako deficit predpokladaný v programe podľa prognózy Komisie, a to najmä v dôsledku menšieho nárastu kompenzácie zamestnancov a sociálnych transferov. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s nižším pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 27,0 % na konci roku 2024.

(23) V programe stability sa predpokladá predĺženie podporných opatrení v oblasti energetiky do konca roka 2024. Komisia v súčasnosti odhaduje, že čisté náklady na podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2024[23] predstavovať 0,5 % HDP (oproti 1,1 % HDP v roku 2023). Tieto odhady vychádzajú z predpokladu, že ceny energie nezačnú opäť rásť. Zdá sa, že podporné opatrenia v oblasti energetiky, ktoré majú podľa súčasných plánov zostať v platnosti aj v roku 2024, nie sú zamerané na

[22] Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok k HDP.

[23] Definícia energetických opatrení vypracovaná Komisiou obsahuje iba opatrenia fiškálnej politiky, ktoré priamo ovplyvňujú ceny energií alebo zabezpečujú dočasnú podporu príjmu v oblasti spotreby energie. Všeobecné podporné opatrenia pri inflácii sa nepovažujú za energetické opatrenia, čím sa vysvetľuje rozdiel v odhadovaných rozpočtových nákladoch na podporné opatrenia v oblasti energetiky medzi programom stability a prognózou Komisie.

zraniteľné domácnosti alebo podniky. Väčšina z nich nevysiela celkový cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti.

(24) V nariadení Rady (ES) č. 1466/97 sa požaduje ročné zlepšenie štrukturálneho rozpočtového salda smerom k strednodobému cieľu o referenčnú hodnotu na úrovni 0,5 % HDP[24]. Vzhľadom na aspekty fiškálnej udržateľnosti[25] by bolo vhodné, aby sa v roku 2024 štrukturálne saldo zlepšilo aspoň o 0,3 % HDP. V záujme zabezpečenia takéhoto zlepšenia by rast čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov[26] v roku 2024 nemal presiahnuť 4,8 %, ako sa uvádza v tomto odporúčaní. Zároveň by sa mali v roku 2023 postupne zrušiť zostávajúce podporné opatrenia v oblasti energetiky (ktoré Komisia v súčasnosti odhaduje na 1,1 % HDP v roku 2023), a to v závislosti od vývoja na trhu s energiou, pričom sa začne najmenej cielenými opatreniami, a súvisiace úspory by sa mali použiť na zníženie deficitu verejných financií. Na základe odhadov Komisie by to v roku 2024 viedlo k rastu čistých primárnych výdavkov, ktorý by bol pod odporúčanou maximálnou mierou rastu. Podľa prognózy Komisie z jari 2023 však rast čistých primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nie je v súlade s odporúčaním Rady. Ak sa to potvrdí, bol by vhodný nižší rast čistých primárnych výdavkov v roku 2024.

(25) V prognóze Komisie z jari 2023 sa očakáva, že za predpokladu nezmenených politík budú čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 rásť na úrovni 2,9 %, čo je pod odporúčanou mierou rastu.

(26) Podľa programu sa očakáva, že verejné investície zostanú v rokoch 2023 a 2024 stabilné na úrovni 4,5 % HDP. V programe sú uvedené reformy a investície, od ktorých sa očakáva, že prispejú k udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Patria k nim investície na podporu energetickej a digitálnej transformácie, ktoré sú takisto súčasťou plánu obnovy a odolnosti.

(27) V programe stability je načrtnuté strednodobé fiškálne smerovanie do roku 2027. Podľa programu sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 1,0 % HDP v roku 2025, pričom do roku 2026 má klesnúť na 0,8 % HDP a potom sa v roku 2027 mierne zvýši na 0,9 %. Deficit verejných financií má teda v horizonte programu zotrvať pod úrovňou 3 % HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zvýši z 27,5 % na konci roku 2024 na 29,0 % na konci roku 2027.

(28) Dosah demografických trendov na verejné výdavky sa v nasledujúcich desaťročiach zintenzívni, keďže počet dôchodcov na pracovníka sa podľa očakávaní bude stabilne zvyšovať v dôsledku starnutia obyvateľstva a spomalenia čistých migračných tokov. V rámci scenára nezmenenej politiky bude Luxembursko čeliť jednému

---

[24] Pozri článok 5 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97, v ktorom sa takisto vyžaduje úprava vo výške viac ako 0,5 % HDP pre členské štáty s verejným dlhom presahujúcim 60 % HDP alebo s výraznejšími rizikami v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

[25] Komisia odhadla, že na udržanie verejného dlhu na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte bude Luxembursko potrebovať stabilné štrukturálne primárne saldo. Tento odhad bol založený na prognóze Komisie z jesene 2022. Východiskovým bodom pre tento odhad bol predpokladaný deficit verejných financií a verejný dlh na rok 2024, pričom sa predpokladalo zrušenie podporných opatrení v oblasti energetiky v roku 2024.

[26] Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez diskrečných príjmových opatrení a bez úrokových výdavkov, ako aj výdavkov na cyklickú nezamestnanosť.

z najvýraznejších zvýšení výdavkov na dôchodky v EÚ vo vyjadrení ako podiel na HDP, ktoré sa podľa predpokladov do roku 2070 zdvojnásobí takmer na 18 % HDP, čo je najviac v EÚ. To povedie k výraznému zvýšeniu verejného dlhu, čo ohrozí udržateľnosť verejných financií. V pláne obnovy a odolnosti sa nerieši dlhodobá udržateľnosť dôchodkového systému. Konkrétne sa v ňom neriešia ani negatívne účinky systémov predčasného odchodu do dôchodku a finančné stimuly na skorší odchod z trhu práce, čo prispieva k nízkej miere zamestnanosti starších pracovníkov. Zvýšenie skutočného veku odchodu do dôchodku by malo prospešný makroekonomický vplyv a potenciál znížiť výdavky na dôchodky, keďže vyšší počet zamestnaných starších pracovníkov by podporil hospodársky rast. Boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu v EÚ má zásadný význam z hľadiska: i) predchádzania narušeniu hospodárskej súťaže medzi podnikmi; ii) zabezpečenia spravodlivého zaobchádzania s daňovníkmi a iii) ochrany verejných financií. Luxembursko je malé otvorené hospodárstvo s rozsiahlym medzinárodným finančným sektorom, čo vo veľkej miere vysvetľuje existenciu veľkých finančných tokov. Tieto toky však odrážajú aj skutočnosť, že v krajine sú silne zastúpené spoločnosti pod zahraničnou kontrolou, ktoré sú zapojené do finančného hospodárenia v rámci skupiny. Mimoriadne obavy vzbudzuje absencia zrážkových daní – alebo rovnocenných opatrení týkajúcich sa platieb úrokov a licenčných poplatkov do jurisdikcií s nízkym alebo nulovým zdanením mimo krajín uvedených na zozname EÚ obsahujúcom nespolupracujúce jurisdikcie[27]. Odchádzajúce platby úrokov a licenčných poplatkov od spoločností so sídlom v Luxembursku do jurisdikcií tretích krajín by mohli podliehať malému alebo žiadnemu zdaneniu, ak by sa tieto platby v prijímajúcej jurisdikcii nezdaňovali alebo ak by sa zdaňovali na nízkej úrovni. Luxembursko podniklo určité kroky na boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Doteraz však boli tieto opatrenia nedostatočné na to, aby riešili uvedené funkcie daňového systému, ktoré by nadnárodné spoločnosti mohli využiť na agresívne daňové plánovanie.

(29) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Luxemburska stále prebieha. Luxembursko predložilo 28. decembra 2022 prvú žiadosť o vyplatenie 20 mil. EUR v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, čo zodpovedá 26 míľnikom a cieľom stanoveným vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Komisia uverejnila kladné predbežné posúdenie 28. apríla 2023. Žiadosť o platbu sa v súčasnosti prerokúva v Rade. Predmetné míľniky a ciele zahŕňajú nadobudnutie účinnosti reformy Pakt v oblasti bývania 2.0 zameranej na zvýšenie ponuky cenovo dostupného nájomného bývania ponúkaného obcami, investície do digitalizácie verejného sektora a rozvoja ultrabezpečnej komunikácie, zvýšenie úrovne zručností pracovnej sily po spustení programu FutureSkills, ako aj reformu verejného obstarávania ekologických vozidiel. Luxembursko predložilo zmenu plánu 11. novembra 2022, ktorú schválila Rada 17. januára 2023. Luxembursko by malo predložiť kapitolu o pláne REPowerEU, pričom už rozhodlo o presune 128,5 mil. EUR z pobrexitovej adaptačnej rezervy do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na účely financovania jej vykonávania. Rýchle začlenenie novej kapitoly o pláne REPowerEU do plánu obnovy a odolnosti

[27] Závery Rady z 24. februára 2022 o revidovanom zozname EÚ obsahujúcom jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely (Ú. v. EÚ C 103/01, 3.2.2022, s. 1).

umožní financovať dodatočné reformy a investície na podporu strategických cieľov Luxemburska v oblasti energetiky a zelenej transformácie. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické a účinné zapájanie miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, čím sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(30) Komisia v roku 2022 schválila všetky programové dokumenty Luxemburska v oblasti politiky súdržnosti. Kľúčom k dosiahnutiu zelenej a digitálnej transformácie, zvýšeniu hospodárskej a sociálnej odolnosti a dosiahnutiu vyváženého územného rozvoja v Luxembursku je pokračovanie v urýchlenom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní synergií a komplementárnosti s plánom obnovy a odolnosti vrátane kapitoly o pláne REPowerEU.

(31) Okrem hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Luxembursko čelí viacerým ďalším výzvam, konkrétne dlhodobej udržateľnosti verejných financií vyplývajúcej najmä z dôchodkového systému, právnym medzerám, ktoré by mohli využiť nadnárodné spoločnosti na agresívne daňové plánovanie, zraniteľným miestam v súvislosti s vysokými cenami bývania a dlhmi domácností, nedostatkom v systéme vzdelávania prispievajúcim k nerovnosti a problémom v oblasti energetickej politiky a zelenej transformácie vrátane možných prekážok transformácie smerom od fosílnych palív, ako aj problémom s dopravnou sieťou.

(32) Základné zručnosti žiakov a ich celková výkonnosť závisia najmä od ich sociálno-ekonomického a jazykového prostredia. Priemerné úrovne kľúčových znalostí a zručností vo veku 15 rokov, merané Programom OECD pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA), sú v Luxembursku na podstatne nižšej úrovni, ako je priemer EÚ. Rozdiel medzi zvýhodnenými študentmi a ich znevýhodnenými rovesníkmi je v Luxembursku väčší ako v akejkoľvek inej krajine EÚ. Vzdelávací systém nezabezpečuje všetkým žiakom potrebné základné zručnosti na uspokojenie potrieb trhu práce v krajine. Na úrovni základných škôl vnútroštátneho vzdelávacieho systému sa hovorí po luxembursky, pričom žiaci sa učia čítať a písať po nemecky. Všetky predmety (okrem francúzštiny) sa vyučujú v nemčine. Tým sa vytvára veľmi veľký dopyt po jazykových zručnostiach v krajine, v ktorej má len každý tretí žiak luxemburčinu ako prvý jazyk. Podiel mladých ľudí vo veku 18 – 24 rokov, ktorí ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu bez dokončenia vyššieho sekundárneho vzdelávania, sa zvýšil zo 6,3 % v roku 2018 na 8,2 % v roku 2022. V septembri 2022 Luxembursko spustilo pilotný projekt v štyroch základných školách, v ktorých sa žiaci začali učiť ako prvý jazyk francúzštinu a ako druhý nemčinu. Ak sa tento prístup rozšíri do viacerých škôl, mohol by prispieť k zlepšeniu výkonnosti žiakov, ktorých prvým jazykom nie je francúzština. Luxembursko takisto zvýšilo svoju ponuku štátnych medzinárodných škôl: od školského roka 2022/2023 sú do takýchto škôl zapísané 4 % žiakov na úrovni predprimárneho a primárneho vzdelávania, pričom si v nich môžu vybrať ako vyučovací jazyk angličtinu, francúzštinu alebo nemčinu. Ak by sa takáto možnosť vyučovania v jednom hlavnom jazyku rozšírila na väčšiu časť školopovinných detí, mohli by sa tým výrazne zlepšiť šance žiakov na dosiahnutie lepších vzdelávacích výsledkov.

(33) Energetický systém Luxemburska sa vyznačuje vysokou závislosťou od dovozu a závislosťou od fosílnych palív. Krajina je významným čistým dovozcom energie. Takmer úplne závisí od dovozu primárnej energie, pričom v roku 2021 jej miera závislosti tvorila 92 %. Ropa tvorila 69 % energetického mixu Luxemburska, zemný

plyn 18 % a 12 % pochádzalo z obnoviteľných zdrojov energie s kapacitou v roku 2022 na úrovni 572 MW. Luxembursko nedováža ropu z Ruska. Pokiaľ ide o zemný plyn, závislosť od Ruska je obmedzená, keďže takmer 100 % zemného plynu, ktorý sa v Luxembursku spotrebuje, sa dopravilo plynovodom z Belgicka a Nemecka, pričom zemný plyn pochádza z Nórska a Holandska. Spotreba zemného plynu v Luxembursku v období od augusta 2022 do marca 2023 klesla o 26 % v porovnaní s priemernou spotrebou plynu za rovnaké obdobie v predchádzajúcich piatich rokoch, čím krajina predstihla stanovený cieľ zníženia (15 %). Luxembursko by mohlo pokračovať v úsilí o dočasné zníženie dopytu po plyne až do 31. marca 2024[28].

(34) Hoci má Luxembursko veľmi dobrú prepojenosť elektrických aj plynových sietí, vzhľadom na očakávaný nárast výroby energie z obnoviteľných zdrojov a dopyt po elektrine budú potrebné ďalšie investície. Luxembursko musí riešiť problém nedostatočnej ponuky bývania a zároveň dosiahnuť svoje ciele v oblasti energetiky a klímy. Takisto treba obnoviť existujúci fond budov. Sektor obytných budov a ich obnovy disponuje 20,8 % celkového potenciálu úspor energie (z hľadiska GWh), čo znamená, že predstavuje druhý najväčší zdroj kumulatívneho potenciálu úspor energie do roku 2030. Približne v 89 % fondu obytných budov sa využívajú systémy vykurovania na základe fosílnych palív (vykurovacie oleje a zemný plyn). V tejto súvislosti budú zohrávať kľúčovú úlohu obce. Dopravné preťaženie ciest má negatívny vplyv na hospodárstvo a environmentálnu udržateľnosť, pričom doprava sa významne podieľa na spotrebe ropy a vytvára 59 % celkových emisií skleníkových plynov oproti priemeru EÚ, ktorý bol v roku 2019 na úrovni 24 %. Hoci Luxembursko prijalo určité významné opatrenia na zlepšenie udržateľnej dopravy, ďalšie cielenejšie intervencie by značne prispeli k zníženiu závislosti od ropy a k zníženiu emisií skleníkových plynov. To sa odráža v národnom energetickom a klimatickom pláne Luxemburska, v ktorom sa stanovuje cieľ do roku 2030 dosiahnuť 40 % zastúpenie elektrických a dobíjateľných vozidiel. Luxembursko si stanovilo cieľ stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnou krajinou. V posledných rokoch dosiahlo značný pokrok v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, naďalej však patrí k členským štátom s jej najnižším podielom. Ak má Luxembursko do roku 2030 dosiahnuť svojej energetické ciele (získavať 25 % energie z obnoviteľných zdrojov a znížiť konečnú spotrebu energie o 40 % na 44 % v porovnaní s rokom 2007), bude potrebné ďalšie zvýšenie ambície pri znižovaní emisií skleníkových plynov a zvyšovaní objemu energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti.

(35) Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností v odvetviach a povolaniach, ktoré sú kľúčové pre zelenú transformáciu, vrátane výroby, zavádzania a údržby emisne neutrálnych technológií, vytvára prekážky pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo. Kľúčom k zníženiu nedostatku požadovaných zručností a podpore začleňovania a prerozdelenia pracovnej sily sú kvalitné systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré reagujú na meniace sa potreby trhu práce, a cielené opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu. S cieľom uvoľniť nevyužitú ponuku pracovnej sily musia byť tieto opatrenia dostupné najmä pre jednotlivcov a v tých odvetviach, ktoré sú najviac ovplyvnené zelenou transformáciou. Luxembursko zintenzívnilo úsilie pri zvyšovaní kvalifikácie a rekvalifikácii pracovníkov v upadajúcich a transformujúcich sa odvetviach. V niektorých povolaniach však pretrváva nedostatok pracovnej sily, napríklad v odvetví riadenia

[28] Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 a nariadenie Rady (EÚ) 2023/706.

politík a plánovania. Môže to brzdiť zelenú transformáciu a vykonávanie plánu REPowerEU.

(36) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2023 a jej stanovisko[29] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(37) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi hospodárstvami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti, s cieľom i) zachovať v roku 2023 udržateľnosť dlhovej služby a zdržať sa širokej podpory celkového dopytu, lepšie zacieliť fiškálne opatrenia prijaté s cieľom zmierniť vplyv vysokých cien energie a zvážiť primerané spôsoby postupného ukončovania podpory, keď tlaky na ceny energie poľavia; ii) udržať vysokú mieru verejných investícií a podporovať súkromné investície v snahe napomôcť zelenej a digitálnej transformácii; iii) podporovať taký vývoj v oblasti miezd, ktorý by zmiernil stratu kúpnej sily a zároveň obmedzil druhotné účinky na infláciu, ďalej zlepšiť aktívne politiky trhu práce a riešiť nedostatok požadovaných zručností; iv) zlepšiť podnikateľské prostredie a zabezpečiť, aby energetická podpora pre podniky bola nákladovo efektívna, dočasná, cielená na životaschopné podniky a aby sa v dôsledku nej nevytrácala motivácia realizovať zelenú transformáciu, a v) zachovať makrofinančnú stabilitu a monitorovať riziká pri súčasnom ďalšom úsilí o dobudovanie bankovej únie. V prípade Luxemburska odporúčania 1, 2 a 4 prispievajú k vykonávaniu prvého, druhého, tretieho, štvrtého a piateho odporúčania pre eurozónu,

TÝMTO ODPORÚČA , aby Luxembursko v rokoch 2023 a 2024 prijalo opatrenia s cieľom:

1. zrušiť platné podporné opatrenia v oblasti energetiky do konca roka 2023 a použiť súvisiace úspory na zníženie deficitu verejných financií; ak by si obnovené zvyšovanie cien energie vyžadovalo podporné opatrenia, zabezpečiť, aby boli zamerané na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, fiškálne dostupné a aby sa zachovali stimuly na úsporu energie;

   zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením nominálneho zvýšenia čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 najviac na 4,8 %;

   zachovať verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečiť účinné čerpanie grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu;

   v období po roku 2024 pokračovať v realizácii strednodobej fiškálnej stratégie postupnej a udržateľnej konsolidácie v kombinácii s investíciami a reformami vedúcimi k vyššiemu udržateľnému rastu s cieľom dosiahnuť obozretnú strednodobú fiškálnu pozíciu;

   znížiť riziká súvisiace s trhom s obytnými nehnuteľnosťami, a to najmä znížením odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov a prijatím opatrení na zvýšenie ponuky stavebných pozemkov; riešiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému, najmä obmedzením možností predčasného odchodu do dôchodku a zvýšením miery zamestnanosti starších pracovníkov; zintenzívniť opatrenia na účinný boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu, a to najmä zabezpečením dostatočného zdanenia

[29] Podľa článku 5 ods. 2 a článku 9 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

odchádzajúcich platieb úrokov a licenčných poplatkov do jurisdikcií s nulovým/nízkym zdanením;

2. prikročiť k stabilnému vykonávaniu revidovaného plánu obnovy a odolnosti a urýchlene dokončiť kapitolu o pláne REPowerEU s cieľom čo najrýchlejšie začať s jej vykonávaním; pokračovať v rýchlom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní komplementárnosti a synergií s plánom obnovy a odolnosti;

3. zlepšiť výkonnosť školského vzdelávacieho systému a podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých študentov, a to najmä úpravou výučby tak, aby vyhovovala potrebám znevýhodnených študentov a študentov z rôznych jazykových prostredí;

4. znížiť závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšením prenosovej kapacity elektrickej energie, zjednodušením postupov udeľovania povolení a investovaním do energetickej efektívnosti v bytovom aj nebytovom sektore; podporovať obce pri vypracúvaní podrobných miestnych plánov zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov vrátane veternej energie a fotovoltiky a systémov diaľkového vykurovania a chladenia; ďalej podporovať elektrifikáciu dopravy a investovať do sietí a infraštruktúry verejnej dopravy; zintenzívniť politické úsilie zamerané na poskytovanie a nadobúdanie zručností potrebných na zelenú transformáciu.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka